

BALLAI LÁSZLÓ

Csellócska

© COPYRIGHT 2006, BALLAI LÁSZLÓ. MINDEN JOG FENNTARTVA.

MEGJELENT AZ "EZREDEVÉG" IRODALMI, MŰVÉSZETI ÉS TÁRSADALOMKRITIKAI FOLYÓIRAT
XVI ÉVFOLYAM, 4. (2006. ÁPRILISI) SZÁMÁBAN.

EZ A MŰ AZ ÍRÓ HONLAPJÁRÓL, A [HTTP://BALLAI.VASAROS.COM/](http://ballai.vasaros.com/) OLDALRÓL SZÁRMAZIK.
A SZÖVEG BÁRMINEMŰ MEGVÁLTOZTATÁSA, VALAMINT KERESKEDELMI CÉLÚ SOKSZOROSÍTÁSA
CSAK A SZERZŐ KÜLÖN, ÍRÁSBELI ENGEDÉLYÉVEL LEHETSÉGES.

E-MAIL: [BALLAI@VASAROS.COM](mailto:ballai@vasaros.com)

© 2006 [VASAROS DOT COM](http://vasaros.com)

Amíg Dömös határában tavasszal kivirágzik az a mandulás, addig nagy baj nem lehet. Ó, Van Gogh testvér, legszebb festményedhez egy mandulafa állt modellt! Mit érezhetnél itt e soktucatnyi kibontakozás láttán? Orgia a szemnek, le kell állítani az autóbaj, ha erre halad az ember. Léleknek menedék, melyből mozdulni nem lehet. És az illatok teste! Ha az ember beljebb megy az országúttól, behatol a paradicsomba, elszédül. Megérti, miért keringenek a méhek. Vagy ha le is szállnak a virágkelyhekbe, miért egy percre sem tudnak megállapodni. Egész kis testük mozog, remeg, csupa idegesség. Nem, nem azért, mert virágport gyűjtenek. Hanem, mert részegek. Ájultan keringnek az illaterdőben. Legszívesebben beleharapnék a virágokba, az illatba, a virágzásba. Odüsszeusszal megvettem a lótoszevőket, és lótoszevő lettem magam is. Hová innen tovább?

Ha el is szenderednék kéthetes álomra, felébresztene a virágillat elmúlta. Ha én nem megyek tovább, elhalad felettem az idő. Minden olyan egyszerű az életben, mint egy virágszirom elhullása. Mint egy zenei hang. A méhek döngenek, akár szorgos csellók a zenekarban. Figyelmeztetnek, hogy én is tegyen a dolgomat. De mi az? Új házakat tervezni? Lakóparkot a zöld mezőn? Kivágnak e mandulást, hogy egymásba érő villákat zsúfolhassanak egybe? Műzöldövezetbe műgyepet? Ahol a lakótelepből "továblépett" műháziasszonyok csakúgy hallják a szomszéd köhintését, mint korábbi otthonukban? Vagy észre sem veszik? Talán hiányozna is nekik a vécelehúzás éj közepén? Nem, ezt a mandulást meg kell őrizni. De ha én nem bántom, valamelyik kollega lelkifurdalás nélkül kivágnakja. Addig, amíg a tulajdonos él, mégsem lehet. Márpedig a szigorú *Magánterület, belépni tilos!* kiírás a kert több pontján nem éppen eladási szándékra utal. Én pedig megszegem ezt az utasítást. Tudatosan. Szeretettel. Nem akarok semmi rosszat. Csak örökkévalóvá feszíteni azt a két hetet, amíg a mandulavirágzás tart.

Ó, bárcsak megállna az idő! E szíromrepítő, balzsamos, zümmögő percek jelentenek az életet. Vagy egy hangverseny, melyet hunyt szemmel mindig hallok. Bach *E-moll hegedűversenye*. Szenthelyi Miklóst és Kapás Dénest kíséri a zenekar. Mellettem, a második pultban Csellócska. Én lapozok. Gyakorlatlan zenész, még néha csak "úszom", azaz, ha nem tudom lejátszani, ami a kottában áll, csak a húrok fölött emelgetem a vonómat. Ezt is ügyesen kell csinálni, mert én ülök a közönség fölül. Lapozni azonban tökéletesen tudok. Én vagyok a legkisebb a zenekarban. De csak korra. Termetre Csellócska az. Innen is a neve – alig nagyobb a hangszerénél. No persze, a kora sem mondható szibillainak. Tizennyolc éve csupán előttem, a második gimnazista előtt tekintélyt parancsoló. Ám a természet arcocskája rózsásságával is csalja az időt. Haja hátközépig ér, homlokába rövid frufut fésül. Üde, gyermeki jelenség. Az lesz húsz év múlva is. Mert, hogy is derült ki, mennyi idős? Kezdetben szégyelltem, hogy ez a kislány mennyivel ügyesebben csellózik nálam. Ferivel, a szólamvezetővel is megosztottam érzéseimet. Nevetve igazított el.

Gyuri bácsi után Feri volt a legjobb csellótanárom. A gimnáziumi énektanár kérdezett meg, nem volna-e kedvem az egyetemi kamarazenekarban játszani. Nekem? De épp csak most kezdtem újra kartörés után. Három évig vonó sem akadt a kezembe, csak ásó, meg lapát a telken. Nem baj, próbáljam meg. (Korán odaértem. Az egyetemi előadóteremben csupán egy kedves gyermeket találtam – Csellócska gyakorolt. Nehéz ez a Vivaldi! Azzal eljátszott egy olyan részt, hogy csak kapkodtam a fejem.) Lassan megérkeztek a többiek is. A hegedűsök, a bőgősök, a magas, nyurga Zoli, rögtön elmondta, hogy ő eredetileg hegedűs volt, de a karnagy kérésére képezte át magát bőgőssé. Feri barátságosan kérdezett, hogy én vagyok-e az új csellista. Legalábbis játszom a csellón, makogtam. Mikor lesz a vizsga, kérdeztem tőle, miután bemutatott a másodkarnagnak, a hegedű és a brácsa szólamvezetőknél. Milyen vizsga, nevetett vissza, csak leül, és játszol. Végül megérkezett a karnagy is. Két hónap múltán következett az első koncert. De én sok mindent nem tudok lejátszani, mondtam Ferinek. Akkor csak azt játsz, amit tudsz, válaszolta.

Sem azelőtt, sem azóta sehol nem találkoztam akkora segítőkészséggel, mint az amatőr zenekarban. Mindenki úgy bánt velem, mintha évtizedek óta zenélnék együtt velem. Ugyanakkor

nem szűkölködtek a hasznos tanácsokban sem, amelyeknek, főleg az első fellépéseken óriási hasznát láttam. A legtöbbet persze Csellócska segített. Természetesen konfliktusok is adódtak. Mindenki mérges lett valamiért előbb utóbb. A karnagy az összpróbákban a másodkarnagyra, vagy az elsőhegedűsre morgott. Az elsőhegedűs a másodhegedűsre. Feri többnyire a szólampróbákban veszítette el a türelmét. Ha végképp nem tudjátok kijátszani a hangot, mondta, próbáljátok *pianissimo!* A *forte* részeket szintén. Előbb-utóbb meghalljátok. Sára, a második csellista olykor tiltakozott. Ő igazán mindent megtesz. Egyszer faképnél is hagyott bennünket. Persze nem is miatta zilálódott szét a szólam. Egyedül Csellócska nem veszítette el soha a türelmét. Mindig a legnagyobb szeretettel helyezte vonóját a húrra. A próbák végeztével nem egyszer fordult hozzám: ne vegyük-e át ketten a szólamot? És fél órákat gyakorolt még velem.

Egy évvel később a zenekar Dömösre utazott tavaszi táborra. Egész nap zene. Délelőtt-délután szólampróba, este összpróba. És egész éjjel az aznapi hangok rajzoltak a fejünkben. Feri az egyik szólampróba után kijelentette, hogy ő még csellistánál akkora fejlődést nem tapasztalt, mint nálam. Dagadoztam a büszkeségtől. Valóban, már alig akadt valami a zenekari repertoárban, amit ne tudtam volna lejátszani. Ugyanakkor éreztem, most jönnek az igazi feladatok. Ahhoz, hogy most már ne csak hangerőben, de minőségben is épülhessem rám a szólam. Ebédig még maradt egy kis idő. Csellócskával sétálni mentünk az üdülő kertjébe, és egy virágzó mandulásba tévedtünk. El is késtünk az ebédről. A leány nem győzött betelni a természet zsongásával, sőt, annak részévé vált. Arca kipirult, kis kezei szinte szárnyakká váltak. Mintha teste lett volna most a hangszer, amelyben lelke megnyilvánul. Én pedig ráéreztem, hogy Csellócska – nő.

Rám kacagó szemei perzselve égették bensőmet. És akkor nem tudtam, mit csináljak. Zavarodottságunkat csak növelte, hogy az ebédlőbe belépve az egyik hegedűs – a társaság bonvivánja – nagy derűltség közepette megjegyezte, hogy hideg van még az eprészéshez. A hátralévő két napban még a kottát is alig mertem elkérni Csellócskától. Ám neki is keresgélennie kellett a szavakat, amikor, például, szüksége lett a gyantára. Amit dadogó nyelvünkkel nem fejezhettünk ki, elmondtuk egymásnak muzsikával. Ugy szárnyaltam együtt az én drága kis korrepetitorommal, mint azok a zümmögő méhecskék a mandulásban. Sőt, mintha ezúttal még mi ragadtuk volna magunkkal Ferit és Sárát is. Mindenesetre Feri az utolsó próbákban egyetlen egy instrukciót sem adott, csak elismerően bólogatott.

Végül csak mondanom kell neki valamit. Legalább annyit, hogy zenéljünk együtt még többet. A tábor végén csak egy kurta búcsút vehettünk egymástól. Én a közös busszal mentem haza, ő már korábban megbeszélte, hogy csatlakozik három másik zenészhez, mert még elugranak Visegrádra. A következő zenekari próbáig három nap volt hátra. Micsoda három nap! Ha csellózni akartam, nem ment. Rádiót hallgatni nem tudtam a fejemben zsongó hangoktól. Ha olvastam, vagy tévét néztem, csak Őt láttam magam előtt, és forró érzések hullámoztak a mellkasomban. Képzetelem újra és újra lejátszotta az utolsó három napot. Azután felbontotta. Órákig ábrándoztam mélybarna pillantásán. Törékeny kézfejen. A nyakán. Azokon a kis szállongó pihéken, melyek ott lengedeztek körülötte, ha felfogta a haját. A máskor szabadon áradó hajzuhatagon.

Fél órával korábban odaértem a próbára. Biztos voltam benne, hogy ő is annyira sietni fog, mint én. Lassacskán már mindenki megérkezett. Késni nem szokott. Mi lehet vele? Beteg? Igen, a télen előfordult, hogy két próbán sem jelent meg. Istenem, hogy nem kértem el a telefonszámát! De hát a címét sem tudom. A másodkarnagy is elfoglalta helyét a pulpituson. A hétfői napokon mindig ő vezette a próbát. Majd őt megkérdem a próba után. Ha nem jön el. De hát, csak eljön! Bizonyára közlekedési dugóba keveredett. Akkor mások is elkéstek volna. Valami közbejött. Még vissza kellett mennie a munkahelyére. Valami laboratóriumban dolgozik. Ott előfordulhat az ilyesmi. Ekkor azonban belépett a karnagy. Meglepetés morajlott végig a sorokon. A másodkarnagy a csembaló mögé ült.

– Kedves barátaim – kezdte a karnagy. Hangja idegenül, távolról csengett. Pillantása, mely mindig valamelyik zenészével beszélgetett, most elrévedt oda, ahol nem volt semmi, csupán a

puszta fal. – Kelényi Katalin meghalt.

Sugdolózás támadt. "Kicsoda, ki halt meg?" Uramisten!

– Csellócska.

És senki nem mert arra a székre nézni ott mellettem, mely nem volt még ennyire üres soha.

– Én is csak a keresztnévét tudtam. De azon is csupán akkor szólítottam meg, amikor beiratkozott. Ő mindannyiunk Csellócskája volt. Mindig is értelmetlennnek tartottam a halált. Most még értelmetlenebbnek tartom. Csellócska, ez a kedves, életvidám teremtés, aki a légynek sem ártott, akit mindenki szeretett, két nappal ezelőtt rosszul lett. Bevitték a kórházba, és a tudomány nem segíthetett rajta. Halálának oka ismeretlen. Nem tudok mit mondani. Egyperces néma felállással tisztelegjünk emlékének.

Csak öt év múltán tudtam először visszamenni a dömösi mandulásba.

A táj mit sem változott. El sem kerítették a területet. Talán ez az utolsó gyümölcsös Magyarországon, ahová szabadon be lehet lépni. Persze, ha az ember figyelmen kívül hagyja a feliratot. Azóta minden tavasszal elkövetem a magánlaksértést. Amikor virágba borulnak a fák. Általában áprilisban, de néha már márciusban. Olyankor rossz az előérzetem – a korai virágzást rendszerint fagy követi. És akkor előbb elvesztem Csellócskát, aki minden évben újra feltámad nekem. Méhecskeként röpköd szíromról szíromra, boldogan szálldos az illatfelhőben, és szárnyal saját zenéje hullámain.

VÉGE